

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Formålet med lovforslaget er navnlig ønsket om ændringer i lovens bestemmelse om udelukkelse fra værnepligtstjeneste på grund af straf. Baggrunden herfor er anbefalinger i »Rapport om kriminelle værnepligtige i forsvaret«, som er afgivet i september 1996 af en af forsvarsministeren nedsat arbejdsgruppe. Herudover indeholder lovforslaget ændringer om færingers og grønlanderes værnepligtsforhold under ophold i Danmark, udvidelse af Værnepligtsnævnet samt omdannelse af dette til i det væsentligste at fungere som klagenævn og endelig en tilføjelse om udvidet adgang til udsættelse for værnepligtige med særlig uddannelse eller livsstilling.

2. Kriminelle værnepligtige i forsvaret.

Forsvarsministeren nedsatte i 1994 »Arbejdsgruppen vedrørende kriminelle værnepligtige i forsvaret« med blandt andet den opgave at vurdere og eventuelt stille forslag til ændring af kriterierne for udelukkelse af straffede personer fra værnepligtstjeneste. Endvidere skulle arbejdsgruppen vurdere behovet for, at forsvaret i videre omfang får oplysninger om værnepligtiges kriminelle forhold, og at sådanne oplysninger videregives til det niveau, som uddanner de værnepligtige.

I rapporten peger arbejdsgruppen blandt andet på, at varigheden af den første samlede værnepligtstjeneste er beskåret gennem de senere år, hvilket medfører øget behov for optimal udnyttelse af uddannelsesstiden og de ressourcer, der er til rådighed. Der peges videre på, at den øgede FN-indsats nødvendiggør en mere intensiv uddannelse. Den disciplinære uro og forbrug af foresattes tid, som dårligt tilpassede værnepligtige giver anledning til, opleves af de værnepligtsuddannende myndigheder som mere påtrængende end tidligere.

Arbejdsgruppen lægger vægt på hensynet til, at de øvrige værnepligtige kan aftjene deres værnepligt uden at få tjenesten unødigt besværliggjort af uheldig adfærd fra dårligt tilpassede værnepligtiges side.

Endvidere anfører arbejdsgruppen, at undersøgelse-

ser i forsvaret har vist, at chefen for en værnepligtsenhed bruger en stor del af sin tid til administration på gruppen af tidligere straffede. Uddannelsesresultatet er klart dårligere for værnepligtige med mange strafefdomme, og værnepligtige med højere straffe giver ofte anledning til motivationsproblemer.

Ved vurderingen af, hvilken straffelængde inden for straffearten ubetinget fængsel, der burde anbefales som ny udelukkelsesgrænse, finder arbejdsgruppen, at den samlede kriminalitetsprofil for personer i den relevante aldersgruppe med en given frihedsstraf som strengeste sanktion er af væsentlig betydning. Arbejdsgruppen fik derfor foretaget en undersøgelse af, i hvilket omfang unge mænd i alderen fra 18 til 20 år, der er idømt ubetinget fængselsstraf inden for et interval fra 30 dage og op til 3 måneder, i øvrigt er kriminelt belastede. Undersøgelsen viste, at de pågældende for en stor dels vedkommende tillige var pålagt andre sanktioner. Blandt personer med en længstestraf på 30 dage havde over 50% af gruppen yderligere straffe. Andelen af personer med »forstraffe« steg med længstestrafens størrelse.

Efter arbejdsgruppens opfattelse tegner statistiken et billede af en gruppe personer, der har tilpavningsvanskeligheder i et sådant omfang, at rejsning af udelukkelsessag for et flertals vedkommende vil være relevant for at undgå en forventelig besværliggørelse af tjenesten i tilfælde af de pågældendes indkaldelse. Arbejdsgruppen finder det på den baggrund forsvarligt at foreslå, at der gives adgang til at rejse udelukkelsessag mod værnepligtige, der er idømt ubetinget fængselsstraf (minimum 30 dage).

Den nuværende grænse på 5 måneders ubetinget fængsel for forsætlig lovovertrædelse, som er grundlag for rejsning af udelukkelsessag efter lovens § 4, blev fastlagt allerede i 1954. Ved vedtagelse af værnepligtsloven i 1980 blev kriteriet for rejsning af sag udvidet med dom om forvaring efter straffelovens § 70.

Med lovforslaget tilgodeses behovet for at justere udelukkelsesgrænsen. Det foreslås på baggrund af rapportens anbefaling, at grænsen for rejsning af en udelukkelsessag nedsættes til ubetinget fængsel i 30